

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
1422-19

meddelad i Stockholm den 24 januari 2020

KLAGANDE

Skatteverket
171 94 Solna

MOTPART

AA

Ombud: BB och CC

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Skatterättsnämndens beslut den 20 februari 2019 i ärende dnr 100-17/D

SAKEN

Förhandsbesked om inkomstskatt

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen fastställer Skatterättsnämndens förhandsbesked.

BAKGRUND

1. Vid inkomstbeskattningen gäller särskilda regler för livförsäkringar. För sådana livförsäkringar som utgör kapitalförsäkringar gäller att inbetalda premier inte är avdragsgilla och att utfallande belopp och vinster inte inkomstbeskattas. I stället är dessa försäkringar föremål för en schablonmässigt bestämd avkastningsskatt.

Dok.Id 213573

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:30

DOM

Mål nr
1422-19

En kapitalförsäkring är en livförsäkring som inte uppfyller villkoren för att kvalificera den som en pensionsförsäkring.

2. Någon definition av begreppet försäkring finns inte i skattelag. I rättspraxis har vägledning för den skatterättsliga bedömningen sökts i försäkringsrörelselagstiftningen.
3. AA överväger att påbörja ett långsiktigt sparande och för detta ändamål teckna en fondförsäkringsprodukt hos ett försäkringsbolag i Luxemburg. Han ansökte om förhandsbesked för att få veta om produkten ska behandlas som en kapitalförsäkring vid beskattningen.
4. I ansökan anges följande. Produkten tecknas på en eller flera personers liv. Den uppfyller inte kraven för att kvalificera som en pensionsförsäkring. AA har möjlighet att göra återköp av produkten och har då rätt att få ut 100 procent av dess värde efter avdrag för vissa administrativa avgifter. Vid dödsfall utbetalas 99 procent av värdet, minskat med administrativa avgifter, till insatta förmånstagare eller dödsboet. Risken för att kapitalet reduceras vid dödsfall bärs alltså av AA. Han får ingen kompensation från försäkringsbolaget för att han står denna risk.
5. AA ansåg att det är fråga om en kapitalförsäkring och anförde att en produkt kan utgöra en livförsäkring även om någon riskkompensation inte lämnas och någon riskutjämning inom ett försäkringstagarkollektiv inte sker.
6. Skatterättsnämnden inhämtade ett yttrande från Finansinspektionen som uttalade följande. Försäkringsrörelserättsligt bygger en livförsäkring på utjämning av risk i ett försäkringstagarkollektiv. Förekomsten av riskkompensation i någon form är därför en förutsättning för att en produkt av aktuellt slag ska anses motsvara en sådan livförsäkring som avses i försäkringsrörelselagstiftningen. Det aktuella avtalets utformning innebär att avtalet saknar betydelse från försäkringsmässiga utgångspunkter. Produkten utgör därmed ett rent sparande.

DOM

Mål nr
1422-19

7. Skatterättsnämnden fann att produkten inte utgör en kapitalförsäkring. Nämnden anslöt sig till vad Finansinspektionen hade yttrat och anförde att den skatterättsliga bedömningen av vad som är en försäkring ska grunda sig på vad som gäller enligt försäkringsrörelselagstiftningen.

YRKANDEN M.M.

8. *Skatteverket* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska fastställa förhandsbeskedet.
9. AA anser att Högsta förvaltningsdomstolen ska ändra förhandsbeskedet och förklara att produkten ska behandlas som en kapitalförsäkring.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

10. Frågan i målet är om en viss sparprodukt ska behandlas som en kapitalförsäkring vid beskattningen.

Rättslig reglering m.m.

11. Av 8 kap. 14 § inkomstskattelagen (1999:1229) framgår att ersättningar som betalas ut på grund av kapitalförsäkring är skattefria och att en kapitalvinst vid avyttring av en sådan försäkring inte ska tas upp. Av 9 kap. 2 § följer att premier för kapitalförsäkringar inte får dras av. Kapitalförsäkringar är i stället föremål för avkastningsskatt enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.
12. Enligt 58 kap. 2 § andra stycket inkomstskattelagen avses med kapitalförsäkring en livförsäkring som inte är en pensionsförsäkring.

13. Av 12 § första stycket lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel framgår att termer och uttryck i den lagen har samma betydelse och tillämpningsområde som i inkomstskattelagen.
14. Med livförsäkring avses enligt 1 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) sådan försäkring som anges i 2 kap. 12 § samma lag. I den bestämmelsen finns en katalog som omfattar sex olika försäkringsklasser. Bestämmelsen definierar dock inte vad som utgör livförsäkring.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

15. En förutsättning för att ett avtal ska kunna karaktäriseras som en kapitalförsäkring är alltså att avtalet utgör en livförsäkring. Detta begrepp definieras inte i den skatterättsliga lagstiftningen. Det är inte heller definierat i lagstiftningen om försäkringsavtal. Vägledning för den skatterättsliga bedömningen kan dock hämtas från försäkringsrörelselagstiftningen (se bl.a. RÅ 1994 not. 19 och HFD 2015 not. 54).
16. Indelningen i försäkringsklasser fanns tidigare i 1982 års försäkringsrörelselag och infördes efter förslag i prop. 1992/93:257. Där konstateras att någon definition av begreppet försäkring inte finns i svensk rätt. Begreppet har i stället avgränsats i rättstillämpningen. Den rådande uppfattningen har varit att det måste finnas en försäkringsrisk som täcks genom försäkringsavtalet (a. prop. s. 106).
17. I prop. 2006/07:26 uttalas apropå livförsäkringar följande (s. 11 f.). En försäkringsvärde är förknippat med osäkerhetsfaktorer kring bl.a. den försäkrades hälsotillstånd och livslängd. Denna s.k. försäkringsrisk är i sin tur kopplad till sannolikheten för att utbetalningar måste göras och under hur lång tid så ska ske. Själva kärnan i försäkringsinstitutet är den ansamling och delning av risker som sker i ett kollektiv av försäkringstagare (riskpoolning), någonting som särskiljer försäkring från andra sparformer. Försäkringsrisken påverkar försäkringsavtalets reella värde för både försäkringstagaren och försäkringsbolaget under avtalets löptid.

DOM

Mål nr
1422-19

18. Av handlingarna i målet framgår att det avtal som AA överväger att ingå med försäkringsbolaget i Luxemburg helt saknar sådana moment av ansamling och delning av risker inom ett kollektiv av försäkringstagare som nyss har nämnts. Vid en försäkringsrörelserättslig bedömning kan därför avtalet inte anses utgöra ett försäkringsavtal. Med hänsyn härtill kan avtalet inte bedömas som en kapitalförsäkring vid beskattningen. Förhandsbeskedet ska därmed fastställas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Kristina Ståhl, Thomas Bull, Mari Andersson och Mats Anderson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Finn Hultin.